

Αμοιβαίες και τὰ Θύματα.

Λεπτομερείας βεβαίως τῆς δράσεως αὐτῆς δὲν θὰ περιμένετε. Ἄρκει νὰ μάθετε μόνον ὅτι τόσοον ἔχει ἀναπυγθῆ ὁ μεταξὺ συμμαθητριῶν ἀθώωτατος πάντοτε! — ἔρω, ὥστε εἰς τὰς σιγῆς τῆς ἔρωτικῆς ἐκπαίδεως τὰ ὁμόφυλ' αὐτὰ ζεύγη δοκίμονται νὰ μὴν ἀγαπήσουν ποτὶ ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴν ὑπανδρευθοῦν ποτέ.

Πολλές, ὅταν τελειώσουν αἰσίως τὰς σπουδὰς των καὶ μποῦν στὴν οἰκογένεια καὶ στὴν κοινωνία, καταπατοῦν τὸν ὄρκον αὐτὸν καὶ διηγροῦνται χλευαστικῶς καὶ μὲ ἀηδία κίποτε τοὺς ἔρωτας τοῦ Παιθεναγογείου. Ἄλλες ὅμως, ὅταν φεύγουσαι ἀπὸ τὸ Σχολεῖον παραδοθοῦν εἰς τὰ χέρια καμμιάς ἐπιτηδείας γκουβερνάντας Γαλλίδας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον — κρατοῦν τὸν ὄρκον τους, ἐξακολουθοῦν νὰς ἐδκίσεις παραδόσεις τοῦ Σχολεῖου, καὶ καταρτίζουσι τοὺς Σπυλόγους τῆς ἀγαμίας.

Ἐχρον μείνει λεζαντὴ μίση στὸ Ἀρσάκειον οἱ σκανδαλιώδεις ἔρωτες, ὃ ἀπὸ τοὺς διεδραματιζόντο εἰς τὸν κήπον, εἰς τοὺς κοιτῶνας τοῦ βενου, εἰς τὰ ἐδούτατα κορινθῶ κ' εἰς τὶς σκοτεινὰς σοφίτες, ὅταν τὸ Ἀρσάκειον διηρῆνε ἡ μακροχρόνια Κυβανία. Ἐίπε δὲ ἀδύνατοι νὰ περιῶν ἡμέρα χωρὶς καθε Χρυσό, καθε Θύμη καὶ καθε Ἀρωματῆ, νὰ μὴν ἐκφρονήσῃ μὲ ἠδονοζωτικῶν στερημάτων τὴν στερὰ τὴν αὐτὴν φροῖν:

— Ἀχ! Σὴν ἐποχὴ τῆς Κυβανίας!

Καὶ ἡ φροῖν αὐτὴ δὲν ἠμποροῦσε νὰ φαντασθῆτε πόσον πολυσημῆτος εἶνε!

Ἀπ' αὐτὰ τὰ ὄνειρα, ἠμποροῦν νὰ φαντασθῆτε καὶ τὰ πολλὰ Ἀποκαλύψεις σκανδαλιώδεις, καμμίαν διάθεσι δὲ ἔχω νὰ κρίνω. Ἀπομακρύνω ἀπὸ τοῦ, μὲ ἄλλην τὴν ἐπιβαλλομένην τροποσφίην, τὸ ἄκρον τοῦ ἀμαχοφρόντου πέπλου, ὅτῳ τὸν ὁπῶν γαλονοζωτικῶν μεσοσφίην ἡ ποδὸς τὸν γάμον ἀπέχθην μερικῶν ἰδιότων καὶ οὐσιαστικῶν εἰς τοὺς γοῦεις, τοὺς ἀπομακρύνοντας τὰ κορίτσια τους ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ἐμπιστευόμενους αὐτὰ εἰς τὰ Παιθεναγογείη ν' ἀπαιτοῦν ἀπὸ τῆς ἀξιοσεβίστες κ: κ. διευθυντοῦς ὄχι μόνον ὑγεινήν τροφὴν, καθαρῶν ἐνδυμασιῶν, καλὴν ἐκπαίδευσιν καὶ σόφρονα ἀνατροφὴν, ἀλλὰ καὶ χωριστὸν θέλημα δι' αὐτὰ.

Δὲν θὰ ἐδύσταζα νὰ ἐδύστανα σ' αὐτοὺς νὰ ἐπιτρέπουσι εἰς τὰ κορίτσια τους κ' ἓνα ἐλαφρὸν γέλωτι μ' ἓνα γέρον, καθὼς καὶ ν' ἀπομακρύνουν τὸς μίλησμι καθε γυναικίδια, ἡ ὁποία δείχνει διαθέσει νὰ ἡπερβῆ τῆς ἀγνῆς φροῖν τὰ ὄνειρα.

Η ΔΡΟΛΑΦΟΥΣΑ

ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ

ΤΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

«Οἱ Ξενομανεῖς σπρώχουν πρὸς τὰ πίσω τὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας τῆς Ἑλλάδος.» Δὲ λέει ἀσκημα τέτοια μία γνώμη ποῦ ρίχτηκε ἐδῶ καὶ λίγο καιρὸ ἀπὸ τὶς στῆλες τοῦ «Νουμά», δὲν ξέρω ἂν κ' ἂπ' ἄλλου προτῆτερα εἶνε πολὺ σωστή. Ἄφου θέλουμ' Ἑλλάδα ἐλληνική, κ' ὄχι σάν τοῦπ' ἀπὸ διάφορα χόρτα, δὲ χωραὶ ἀμεισθήτησι πῶς μᾶς βλάπτουν οἱ Ξενομανεῖς, οἱ μαϊμούδες καὶ καλὰ ποῦ θέλουσι νὰ φερροῦν ἀρλεκίνικα ρούχα. Οὔτε πῶς πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ φυλαγοῦμαστε ἀπ' αὐτοὺς, ρορῶντας ἐν' ἀδιαπέραστο ἐλληνικὸ θώρακα γιὰ τὰ βέλη τους. Γιὰ νάμαστε ὁμοῦ καὶ δίκαιοι ἄς μὴν τὶς φοροῦσουμε ὅλες μᾶς τὶς ἀμαρτίες ἀπάνου σ' ἓναν πετεινὸ, μόνον στοὺς Ξενομανεῖς. Γιὰτὶ αὐτοὶ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πῶς δὲν μᾶς κάνουν καὶ τόσο πολὺ κακὸ σ' αὐτὸ ποῦ τοὺς κατηγοροῦμε. Ὅχι ἀπὸ τὴν ἀγαθὴ τους προαίρεση, ποῦ μπορεῖ ἀληθινὰ νάνε ἰγαθὴ, πρὸς γιὰτὶ δὲν μποροῦν παίξουν μικρὸ ρόλο.

Ἦν' ἄλλα θετικὰ ἄλλες ὁδὸς: πολυκέφαλες ποῦ μᾶς φταίνε στὸ σταμάτισμα ποῦ παθαίνουμε θέλοντας νὰ τραβήξουμε τὸν ἴσιο δρόμο, ποῦ σπρώχουν πίσω τὴ δημιουργία τῆς Ἑλλάδος. Εἶν' ἄλλα μυαλὰ ἀντιμέτωπὰ μᾶς, μυαλὰ ποῦχουν καὶ τὴν ἀξίωσι πῶς εἶνε ἠρημμένα μὲ τὴν ἐλληνικὴ σφίρα καὶ δὲν καταλαβαίνουσι πῶς ἀποσβολώθηκαν ἀπ' τὸ πάλυ τῆ: φῶς, προτοῦ μποῦν στὴν οὐσία τῆς πῶς στραβὰ διδαχτήκαν ἀπ' αὐτὴν καὶ μποροῦν τώρα καὶ τὸ ἄσπρο ἀκόμη νὰ τὸ ποῦν μαῦρο. Εἶνε ἴσα ἴσα αὐτοὶ ποῦ τάχα χτυποῦν τὴν Ξενομανία καὶ πολεμοῦν γιὰ τὰ πάτρια καὶ σκοῦζουσι γιὰ τὸ ἡμίμνητο κάλλος τῆς ἀρχαίας γλώσσας κ' ἀψώνουν φωνήν, μὴν τὴν καὶ χαλάσῃ τὸ ζηλιμένο χέρι τῆς Ὁρθόδοξης ἐκκλησίας μᾶς — Ὁρθόδοξης! Πιεθίωση μιὰ φορὰ! Ἐίμαστ' ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι στραθόδοξοι εἶνε τοῦ πῶλου ἡ λογικὴ αὐτὴ κ' ἔπρεπε νᾶν' ἓνα: Σωκράτης, νὰ μᾶς τὰ ψάλλῃ: Ὡ λῶστε πῶλε κτλ.

Τὴν ἀρρώστια ποῦχουν οἱ Ξενομανεῖς, τὴν ἰδία κ' ἀπαράλλαχτη ἔχουν καὶ οἱ πατριωμανεῖς σχολαστικοί, ὕψωμένα ἄχι πρὸς τὸν κύβο, πρὸς τὸν κύβο τοῦ κύβου. Τὶ θέλουσι ἐκεῖνοι; Σῶνει καὶ καλὰ νὰ φανοῦν Φραντζέζοι, Ἑγγλεζοὶ καὶ δὲν ξέρω τί

ἄλλο, ἔσως καὶ κατσίβελοι, μιλιῶντας μία γλώσσα μὲ σκορδαλιὰ γαλλοεγγλέζικη, χορευόντας καὶ τραγουδοῦντας τὰ ξένα, φορῶντας μονόκλ καὶ φουσαμῖν καὶ τέτοια, λέγοντας καὶ σπουδάζοντας πράματα ποῦ μᾶς εἶνε ξένα. Κ' οἱ πάτριοι: τί θέλουσι; Νὰ γίνουσι ἀρχαῖοι Ἑλληνας, ἐνῶ εἶνε νέοι. Καὶ πῶς νὰ γίνουσι; Σκαλίζοντας τὸ λεξικὸ γιὰ νὰ ψαρέψουσι παλιὰς λεξοῦλες καὶ φουσαμῖν: καὶ νᾶν τὶς πάρουσι στὸ στόμα τους — μὲ ποιά προφορὰ κ' ἀδύρορο; καὶ σ' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ μὴν ἐπιβάλλουμε πῶς ἡ δικὴ μᾶς εἶνε ἡ σωτῆ, ὅπως πάντα ὅλα τὰ δικὰ μᾶς — βάζοντας ἀρχαῖα ὀνόματα στὰ παιδιὰ, κρατῶντας εὐπὸ μάλης τὸν Πλάτωνα καὶ στὸ μυαλὸ ἄπα ρέματα καὶ παρακειμένους, καὶ λαχταρῶντας ἐνὸς τρόπου σκωρδαλιὰ, νάχαν καὶ λίγον μωτωτὸν γιὰ νὰ βουτοῦν τὶ μύτες τους.

Ἀκόμη θῆνε νᾶνε καὶ Ὁρθόδοξοι, τυπολάτρες δηλ. παπαδολάτρες. Τοῦλάχιστο τὸν λαὸ ἔπει τον θῆνε νᾶνε. Γιὰτὶ οἱ σπουδασιμένοι οἱ ἐπὶ κεραλῆς τῶν πατρίων, δὲν πειράζει καὶ νὰ μὴν πατοῦν ποτέ στὴν ἐκκλησία, καὶ νὰ μὴν πιστεύουσι τίποτα καὶ νὰ ἀποκρίνονταὶ τὸ θεῖο κ' εἰς σημαίνει, ἀφου, βλέπετε, οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τόσο ἀλτρουϊσμὸ κ' ἀνὴν νίζονται γιὰ τοὺς ἄλλους τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν καὶ βγαῖουσι καὶ χάρισμα φύλλο; Καὶ θῆνε νᾶνε κ' Ὁρθόδοξοι μαζί, γιὰτὶ τόσο τὸ πιστέψου πῶς εἶν' ἀχώριστα πράματα ἡ Ὁρθόδοξία κ' ἡ Ἑλληνισμὸς ποῦ ξεχάσαν πῶς κ' οἱ Βούλγαροι εἶν' ὀρθόδοξοι κ' οἱ Ρῶσοι.

Λα εἶνε λοιπὸν ἡ ἀρρώστια ποῦ ἔρνε καὶ τοὺς πρώτους καὶ τοὺς δευτέρους, ἡ ἀρρώστια ποῦ δὲν ἀφίνει τὴν Ἑλλάδα νὰ δημιουργηθῆ. Ἦ δὲ διαφορὰ εἶνε πῶς οἱ πρώτοι δὲν εἰμποροῦν νὰ κάνουν τὸ κακὸν ποῦ κάνουν οἱ δευτέροι, δασκαλοὶ καὶ παπάδες κ' ὅλοι ὅσοι ξελαρογιάζονται γιὰ τὰ πάτρια κ' ὅλοι ὅσοι τὰ βρωμέματα δὲν θέλουσι νὰ ξεκολλήσουσι ἀπὸ τὸ παλιοκάρυ τῆς Ρουτίνας, καὶ στὴν Παιδεία καὶ στὴ γλώσσα καὶ στὴ σκέψη καὶ στὴν τέχνη καὶ σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς. Δὲν μποροῦν οἱ πρώτοι, οἱ Ξενομανεῖς, νὰ βλάψουσι τόσο στὴ δημιουργία τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, γιὰτὶ ἡ Ξενία τους μᾶς μωρίζει ἀμέσως, γιὰτὶ εἶνε λίγοι καὶ δὲν ἔχουν πρόγραμμα ἐργασίας καὶ δὲν ἐνεργοῦν μέσα στὸν πολὺ λαὸ, γιὰτὶ εἶνε περιορισμένους ὁ κύκλος ὅπ' ἀκούεται ἡ φωνὴ τους. Ἦ νὰ πῆ ὁμοῦ κανεὶς γιὰ τοὺς ἄλλους, ποῦχουν στα χέρια τους τὸ φαρμάκι νὰ μᾶς πάρουσι μικροὺς καὶ νὰ μᾶς ἀναθρέψουσι καὶ μᾶς διδάξουσι καὶ νὰ μᾶς ξεκουτι-

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ 14

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Τρίζωστη ζώνη ὀλοκροσθη φορεῖ
σὲ δαχτυλίδι μέτρη,
καὶ πικὴ ἡ ὄραια ἡ χήρα δὲ βαττῆ
—πραγματευτῆ, πολὺ μ' ἀράσει:
ἡ ζώνη ποῦ φορεῖς κ' ὄχι νὰ πῆς
σοῦ τῆζω κ' ἄλλὰ τότε...
—δὲν τὴν ποῦλω μὲ οὐδὲ φλωροῖ
μὲ οὐδ' ὄστ κ' ἄλλὰ τότε γρόστα
ἔτσι, ὄραια ὄραια, πῶς νὰ τὸ πῶ
ρόθον ἡ κρένο;
ἓνα μοῦ κόστισε φίλι
κ' ὄπου εὔρω δυὸ τῆ δίνω...

—σὺρε ταχὶ στὴν Ὁρια-τῆ-Σπηλιὰ
πραγματευτῆ μὲ τὰ ὄραια μάτι
καὶ καὶ σοῦ φέρνω τὴ τιμὴ
καὶ παίρνω τὴν πραγμαμῆμα

Τραβᾶ: ταχὶ στὴν Ὁρια-τῆ-Σπηλιὰ
καὶ στοῦ μεσημεριοῦ τὴν στάλα
φτάνει στὴν Ὁρια-τῆ-Σπηλιὰ
σὲ μοῦλα χρυσοκάπουλη καθέλα.
Δένει τὴ μοῦλα στῆ Ξυνομηλιὰ
ποῦ ἡσκιῶνει ἐμπρὸς στὸ σπῆλιο,
στὰ μάτι του, ποῦ τὸν πλανᾶν
βάζει συχνὰ τὸ χέρι ἀντήλιο
καὶ τρώει καὶ τρώει τὴ σπῆλια τοῦ χωριοῦ,
δὲν φαίνεται κ' οὐδὲ γροικιέται
καὶ μπαίνει μέσα στῆ σπηλιὰ
κ' ἀποκοιμίζεται.

Μέτα στῆ στοιχειωμένη τῆ σπηλιὰ
ποῦ ἀποσταμένη γέρνει,
ἕπνος τῆ φέρνει, ἕπνος τὴν παίρνει:
Νεράιδες περδικίστητες, σιτητές
καὶ μαρμαροστραχῆλες,
ἀνήτικωτα κορμιὰ, ἄδισιανὰ
διανεμάτι κ' ἀνατραχίλες,
στὲς κομπωτὲς πλεζούδες των φοροῦν

νεραϊογνέματα καὶ πολυτρίχια
κ' ἔχουσι κρινούς δίχτυλα
κ' ἔχουσι ροδόφυλλα γιὰ νύχια.

Καὶ μὲξ, ἡ Ἐξωτέρω ἡ Παγανῆ,
παγᾶνα τοῦ θανάτου
χτυπᾶ τὸν νιὸν πραγματευτῆ
καὶ πέρνει τὰ συλλοϊκά του...

Τώρα στῆ χώρα ὁ νιὸς πραγματευτῆς
κλαίει καὶ λέει πάλι ἐκεῖνο
—ἓνα μοῦ κόστισε φίλι
κ' ὄπου εὔρω δυὸ τῆ δίνω,
τῆ ζώνη ποῦπλεξε ἡ καλὴ — ὦ ἓνα φίλι,
ἡ ἀρραβωνιαστικῆ μου,
μὲ πλίνεσε μιὰ ζωτικῆ τῆ ζηνητεῖα
καὶ πῆρε τὰ συλλοϊκά μου!

Ἐγὼ βέβαια τὸ ποίημ' αὐτὸ τῆ σφραγίδα ὅλη τῆς τέχνης τοῦ κ. Γρουπῆ, καὶ εἶνε ἓνα ἀπ' τὰ καλῆτερα του. Μὰ ἔρω πῶς δὲν εἶνε σωστὸ τὸ νὰ πῆρει κανένας ἓνα ποίημα κ' ἀφου τοῦ ἀλλάξει τὸ μέτρο καὶ μερικὰς λέξεις νᾶν τὸ παρουσιάζει γιὰ πρωτότυπη ἐργασία.
Θὰ ἦταν δουλιὰ καθυτὸ ἐθνικὴ καὶ ὄχι τὴν πιδ μεγάλη ἀξία, ἂν οἱ ποιητῆ καὶ λογογράφοι μᾶς μέσα στὰ γραφόμενά τους προσπαθοῦσαν νὰ σώσουν τὲς παράδοτες

νουν ξεραίνοντας τὸ μυαλό μας με τάνουσια γαϊδουράγκια ποῦ τοῦ δίνουν γιὰ τροφή διανοητική ; Τί νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τοὺς τότους ; καὶ τόσους σοφολογίους ποῦ γράφοντας καὶ σκουζώντας μᾶς βουτῶν μεσ' στήν ψευτιά ; Τί νὰ πῆ κανεὶς καὶ γιὰ τὴν τάξη τῶν ἱερῶν βραχμάνων με τὰγγελικό σχῆμα—ἀγγελικό σᾶ; φαίνεται ἢ διαβολικό ; — ποῦ θέλουν καὶ καλὰ νὰ πᾶρουν καὶ μισθὸ γιὰ νὰ τεμπελιάζουν περὶ χουζουρεμένα ; Τῆ σπρώχνουν αὐτοὶ ὅλοι τῆ δημιουργία τῆς Ἑλλάδος πίσω ἢ δὲν τῆ σπρώχνουν ;

Τῆ σπρώχνουν πίσω, ναι ! Αὐτοὶ καὶ μόνο αὐτοὶ ! Αὐτῶν γενήματα εἶνε κ' οἱ προκομμένοι μας πολιτικοὶ ποῦ μᾶς πηγαίνουν στὸ Χαμό, οἱ χαμένοι αὐτοὶ αὐτῶν κ' ὅλα τὰ πολυώνυμα τσιμπούρια ποῦ βυζικίνουν τὸ αἷμα μας.

Δὲ μιλῶ ἀπὸ τρίποδος, δὲν τὰ λέω ἴσως πρῶ τῆ φορὰ τὰ πράματ' αὐτά. Ἰάπαν κ' ἄλλοι σοφώτεροί μου μᾶλλον λόγια μᾶλλον τόνο. Κι' ἂν δὲν εἶμαι γελασμένος, θαρρῶ πῶς κ' ὁ Σολωμὸς εἶπε, πῶς οἱ ἀσκαλοὶ σκοτώνουν τὸν πολιτισμὸ τῆς Ἑλλάδος. Τί σημαίνει αὐτό ; σημαίνει πῶς μᾶς ἔχουν δαμένει με τῆ διακαλική τῆ γλώσσα καὶ με τὰ διακαλικά μυαλά καὶ δὲν μπορούμε νὰ δοῦμε πέρα ἀπὸ τῆ μύτη μας, νὰ κοιμηθῶμε λίγο στῆς προσόδου τὸ δρόμο, νὰ ζήσουμε δική μας, ξεχωριστὴ ἐθνικὴ ζωὴ, νὰ δημιουργήσουμε Ἑλλάδα, ποῦ δὲν ὑπάρχει πέρα παρὰ στὸ χάρτη μόνο, κ' ὄχι στῆς ζωῆς τὸ βράσιονο. Γιατί βέβαια δὲν εἶν' ἡ Ἑλλάδα ποῦ κυβερνᾷ ὁ Δελφικὸς κ' ὁ Θεοτόκος καὶ Σια εἰσὶν ποῦ λαχταροῦμε. εἰσὶν κ' ὄνειρομάστα καὶ στὸ ζῆπνο μας καὶ στὸν ὕπνο μας.

Γιὰ συλλογιστῆτε ! Πόσο καὶ πόση δύναμη χαμένα, αἰῶνες τώρα, εἴς' αἰτίαι τῆς κληρονομικῆς μας αὐτῆς. Οἱ Βυζαντινοὶ καλαμαράδες εἶχαν τὴν κουταμάρα νὰ μεταχειρίζονται τὴν ἀρχαία γλώσσα, καὶ ἦταν, πολὺ λιγώτερα ἢ κουταμάρα τους ἀπὸ τῆ δική μας, ποῦ φανταστήκαμε πῶς θὰ πᾶμε «βαθμηθῶν» στὴν ἀρχαία. Βασιλῶν ἢ παιδεία ἦταν αὐτῆ, νὰ μαθαίνον γερὰ γραμματικὰ, ὅπως καὶ στῆ Δύση τότες ἔδινε κῆποινα ἢ λατινικὴ γλώσσα. Καὶ τὸ ἰδανικό τους, τὸ δόξασαν. Δὲν εἶχαν ἐπιστήμη, νὰ μάθουν, οὔτε εἶχαν τῆ γλωσσολογία νὰν τοὺς δείξῃ τὴν πλάνη τους. Σὲ μᾶς ὅμως, τώρα ἐπιτρέπεται νὰχοῦν ἀκόμα καὶ τώρα τέτοια καὶ χειρότερα ἰδανικά ; Γιατί αὐτὸ τὸ βαθμηθῶν εἰκονοὶ τὸλλοχιστὸ δὲν τὸ σοφίστηκαν εἶνε δική

μας ἐφεύρεση. Κ' ἐπιτρέπεται ὅσα ἄλλα τοὺς κατηγοροῦμε πῶς εἶχαν, αὐτὰ τὰ ἴδια νάχοῦμε κῆμεις στὴν καμποῦρα μας ; Τῆταν ἐκεῖνο ποῦ τοὺς ἐφάγε τότες ἐκεῖνο ; Δὲν ἦταν οἱ καλαμαράδες καὶ τὸ κλογοερίτικο πνεῦμα, τὰ τετρακόσια μοναστήρια γύρω στὴν πόλη ; Νὰ ποῦ ἢ ἴδιος ἢ πληγῆς μᾶς δέρνουν ἀκόμα, νὰ δοῦμε ὡς πότε.

Θέτε κ' ἀπόδειξη τὸν λεγομένων μου ; Νὰ μία ἀπόδειξη ποῦ χωράει ἐδῶ (γι' ἄλλη δὲ μᾶς φτάνει ὁ τόπος) ἀσπεία καὶ θλιβερά, μαζί πηγαίνετε κάπου στὸν ἔξω ἑλληρισμὸ, ὅπου θέτε καὶ πῆστε πῶς ἐρχεσθε ἀπ' τὴν Ἀθήνα νὰ δῆτε ποῦ θὰ σᾶς ρωτήσουν, Καὶ τί κάνουν οἱ καλαμαράδες μας.

Ἄλλομὸνὸ μας, ἀλλοίμονο στὴν Ἑλλάδα ἂν ἐξακολουθήσῃ ἡ τακτικὴ αὐτῆ ποῦ κρατοῦμε πολὺν καιρὸ ἀκόμα καὶ δὲν ἀνοίξουμε τὰ μάτια μας στὴν ἀλήθεια καὶ δὲν μποῦμε ἐπὶ τέλος στὸν ἴσιο δρόμο. Ἄς τὸ ἐλπίζουμε, μὰ ἄς δουλεύουμε κιόλας. Χτύπα, φίλε μου, χτύπα ὅποιος κ' ἂν εἶσαι ἐσὺ ποῦ μπορείς, καὶ στὸ σημάδι ποῦ πρέπει, γιὰ τὴν θέμε νὰ ζήσουμε ! Ὁὐὐὐ ! οὔτως, αἶ κέν τι φῶς τοῖς Ἑλλήσι γένοιο.

Ι. Γ. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΕΡΟΛΙΘΟΙ

Μετὰ τῆς συσχίσεως τοῦ Αεροπλοῦ, ἔνοιξα τὸν Σποδαίο, τελευταῖον ἐμελίτην τὸν τετάρτον θησαυρὸ, τῆς παροιμίας τοῦ Πηλείου τοῦ μοναχικοῦ.

Μία παρατήρησις μου ἐκκρηθῆναι. «Πόσοι παροιμιαῖς καὶ γνωμικὰ δὲν γρονθοκοποῦνται ἐκεῖ κίττα, καὶ εἰς ἡ ἴδιον ἐκείνη ταλίδω».

Ἡ πόνη παραχρῆμαί μόνον με τοὺς φρονίμους, λέγει ὁ ἔνας.

Ἡ πόνη καὶ εἰς τοὺς ἀνέητοι, κῆμεις, ὁ ἄλλος. Νὰ φοβῆσαι καὶ τὰς ψυδαῖς ἀκόμα διαβολὰς ; ὁ ἔνας. Κωφὰς οὐρανὸς ἀστραπὴς δὲν φοβᾷται, ὁ ἄλλος. Τί νὰ πιστεύσῃ ; Τί νὰ ἀποφασίσῃ ; «Κυπρός ! Στάτου, μὴ φανῆς ἐπιπόλαιος ! Πίσω ! Τί νάθ-ται, πᾶτχαις μαλάκωναι ; Γενεῖται ἡ ἀμφοβία ἔπειτα ἢ ἄδουλις. Γίνετα, ἐκκρημῆς

«Ἐπὶ τέλος πρέπει νὰ ταρῶ κάπου. Μαρῶμενος δὲ καὶ διατηρητιζόμενος, πειραματικῶς πλέον θὰ εἶν' τὸ δικαίον».

Ἀλλὰ οἱ ἀνέητοι δὲ τοὺς ἰσοῦς ἀσφαλῆσαι μήπως εἶναι βεβαχρὸ καὶ θὰ κινῆς ἐπὶ πῶτον περὶ ὅματτα ; Δὲ εἶσαι, ἢ τὸσφι, τοῦ ὁδῶμου, μήπως εἶναι γρημικὰ ὕψα ; οἱ νόμοι οἱ κοινωτικοὶ, οἱ ἠθικοὶ, οἱ πολιτικοὶ, οἱ γλωσσ-

κοί, οἱ ἔθικοι... γεωλογικὰ στρώματα κανενὸς μακρυνοῦ πλανήτου ;

Καὶ γρονθοκοποῦνται τὰ γνωμικὰ καὶ οἱ παροιμιαῖς. Σὲν λόγοι τεχνικοὶ ρητέρων ποῦ καὶ οἱ δύο πείθουν, ἔχουν δικαίον διότι στηρίζονται γερὰ, ὡς εἰς βράχον, εἰς μίαν ἀρχήν, μίαν θεμελιώδη ἰδέαν. Καὶ δὲν πέφτουν σὲν οἱ ἄσθενεῖς μου ἀερόλιθοι, οἱ ὅποιοι ὅμως πίπτοντες, λέγουν εἰς ἓνα ἀμετρολόγον Ρωμαῖον.

«Ἡ πολέμησε αὐτὴν τὴν βατίν, ἤγον μελέτησε ἰαθία. Ἡ μεταχειρίσσο καὶ τὰ δύο, δηλονότι κάμε μίαν καλὴν ἐκλογὴν ἀπὸ τὴν κάθε μίαν ἰδέαν... Ἀλλῶς, ὡ ἀρχαῖοι πρόγονοι, δώσατέ μου τὸν θεῖον ἐκεῖνον νόμον σας, ὁ ὅποιος, με ἄλλους λόγους, ἔπαυε ἀπὸ τὸ ἐπαγγελμάτων τοὺς αὐτοσχεδιάζοντας εἰς τὰ Ἑλλήνων σώματα».

Παροιμιαῖς καὶ περιφράματ
Ἐν Νέφ-Πόλε. Σὲ χαιρετῶ
CONSTANS

ΕἶΡΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΗΡΩΕΣ

Ἐνας ἀπὸ τοὺς λίγους καὶ αὐτὸς. Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοὺς, τοὺς ἀδυσωμένους με φανατισμὸν ἄλλων χρόνων εὐγενεστέρων τῶν σημερινῶν, στίαν ἰδέαν. Ἐνας ἀπὸ τοὺς μονοκόμτους ἐκεῖνοὺς ἀνθρώπους ποῦ βαδίζον πάντοτε μπροστὰ γιὰ νὰ φτάσουν στὸ τέρμα τῆς πορείας τους, μὴ δίνοντες μιὰ πεντάρι γιὰ ὅ,τι γίνεται στὰ πλάγια τους καὶ μὴ λογαριάζοντες καθόλου ἂν στὸ τέρμα αὐτὸ θὰ φτάσουν γερὰ ἢ κατακοιμητισμένοι ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευσιν

Τὸν πρωτογενεριστὴν ἓνα πρῶτο στοῦ ποιητῆ Μαλκασίον τὸ σπῆτι, στὸ θαυμάσιο καὶ πανοραμιατικὸν σπῆτι τὸ ὁπλοῦν ὑψώνεται στῆς ὑπορῆεις τοῦ Λυκαβιταῖ καὶ τῆ ὁποῖον λές νὰ εἶνε φτιασμένο ἐπιτηδες γιὰ νὰ κατοικεῖται ἀπὸ ποιητῆ.

Μῆνας πάει ἀπὸ τότε. Ἦτονε μιὰ Κυριακὴ καὶ ζύγωνε τὸ μεσημέρι. Στὸ γραφεῖο μέσθι ποῦχε τις δυὸ του πύργες ὁρηνοίχτες, ἀπὸ τὴν μιὰ ἀντικρίζαμε τὸ Λυκαβιτῆ κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν ἀντικρινὴ, ἡ ματιὰ μας ἐπλανοῖστανε στὸ πανόραμα τὸ πολυχρόμο καὶ πανέμορφο τῆς Ἀττικῆς—εἰριστὸ οἱ δυὸ μας καὶ ὁ Βουτιερίδης κ' ἓνας ἄλλος φίλος μας, πραχτικὸς ἀνθρώπος αὐτὸς, ξυπλωμένος στὸ κρεβῆτάτι καὶ γελῶντας με τῆς κουβέντες μας, τις ἀ-

κο, τοὺς ῥοῦνοὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Μὰ ὅπου οἱ παρῆτες κ' αὐτῆς εἶνε κωμικῆς ἢ τὸν ἴδιο τὸ λαὸ σὲ παρῆμῆς καὶ φανερῆς με τότε θαυμαστὴ ἀπόσπῃ καὶ δύναμιν εἶνε περὶτὸ νὰ θέλωμε νὰ τοὺς δώσουμε ἄλλη τεχνικὴ μορφή.

Ἡ δημοτικὴ παραβολὴ εἶνε ἰσχυρὰ νὰ μπαίνει σὲ ποιήματα καὶ ποῦνται, καὶ ἀλλογορῆς. Ἄκομα εἶνε θαυμαστὴ νὰ γρημικῆς νὰ βῆται, σὲ ὄραματα τὲ διαγγήματα καὶ τ' ἴδιο ἔκαστ. Καὶ τὸ κανόν αὐτὸ εὐτυχῶς ἄρκαται ἀπὸ τοὺς λόγους μας. Μὰ νὰ παίρνομε τὸ δημοτικὸν ποίημα κ' ἀπῆνοι σ' αὐτὸ νὰ γράφομε ἕλο με τὰ ἴδια λόγια εἶνε πρῆμα ποῦ δὲν ἔχει τὸ λόγο του.

Μάλιστα ὁ κ. Γρουπάρης στὸ τέλος τοῦ ποιήματός του, καθὼς εἶδαμε, ἔλεγε καὶ τὴν παραβολὴ καὶ τὴν ἴκανε ὁλωθῆδου διακματῆ. Γιατί αὐτό ; Ἰδῶ καταγγροῦν τῆμασ τὸς ποιητῆς ποῦ πᾶταχ στίχους παίρνουν ἀπὸ τὰ δημοτικὰ ποῦ ἔχουν καὶ τοὺς περὶνοῦζομεν γιὰ δικούς τους καὶ δὲ ἴδιο ἔκαστῆρο πᾶταχ τὸ νὰ παίρνομε διακλήρο ποίημα καὶ νὰ το παρουσιάζομε γιὰ δικὸ σου :

Κι' ἄκομα μῆτα στὸ ποίημ' αὐτὸ βρισκομε καὶ δυὸ ξένους στίχους. Ἄν ὁ κ. Γρουπάρης με τῆς Νερέιδες :

Κ' ἔχονε κρινούς δάχτυλο

Κ' ἔχονε ροδοπέλα γιὰ νοχία.

Μὲ τέτοια δάχτυλα καὶ νοχία παρουσιάζει κ' ὁ Ριέντι-Λουῖς τὴν Ἀροδίτη του, στὸ μυθιστόρημά του, ποῦ πε-

ριγράφει ἀρχαία ἔθνη καὶ τὸ λέει «Aphrodite».

Καὶ παρακλῶ νὰ μὴ μοῦ πᾶτε πῶς εἶνε ἀπλὴ σύμπτωση, γιὰτὶ ἀπὸ κάποι ἀλλὰ ποιητῆτὸ του ὁ κ. Γρουπάρης φαίνεται πῶς ἔχει διαβάσει ἀρκατὰ τὸν Pierre Louys καὶ πρὸ πάντων τῆ συλλογὴ τοῦ «Astarte» ποῦ εἶνε γραμμένη ἀπῆνοι στῆ μορφή καὶ τὴν τέχνη τῶν «Trophiées» τοῦ Ἑραντιᾶ.

Προσφωρῶντας στὴν τέχνη του ὁ κ. Γρουπάρης γράφει ὁρασιότερα ποιήματα καὶ με πιότερες ἀπαίτητες. Μὰ στὰ ποιήματ' αὐτὰ τὸ ξένο ἔχει νὰ κῆνει περισσότερο. Δὲ θέλω νὰ πῶ, ὅτι μῆτα σ' αὐτὰ βρῆται κανένας ἐκεῖνο ποῦ εἶνε κίττι πιὸ πολὺ ἀπ' τῆ μίμησις, καὶ σημαίνει σὲ κίττι ἄλλο ποῦ ἔχεν ἄτικο βεβαιὰ νὰ πῶ τ' ὄνομά του. Καὶ γι' αὐτὸ ἔκα διαβάζομε πολλὰ ἀπ' τὰ «Intermédies» θυμῶστας τὸν Henri de Regnier κ' ἰμῆσις μᾶς ἔχονταί στὸ νοῦ ἀνύλοχα ποιηματῆ του.

Ἡ «Κεσὸς» ἔξερνα καὶ «Τ' ἀπόδροχο» καὶ ὁ «Υπνος» καὶ ὁ «Ἐπὶντος» εἶνε ποιήματα, ποῦ, ἔκα τὰ διαβάζει κανένας, θαρῆ πῶς διαβάζει ταλίδες ἀπ' τὰ «Jeux Rustiques et divins» καὶ τὰ «Medailles d'Argiles» τοῦ Regnier. Οἱ ὑπόθεσις, ἢ ἐπώτερη ψυχῆ, οἱ εἰκόνες, στίχοι διαλέξει μᾶς τὸ φωνάζουν αὐτὸ.

Ἄκομα καὶ τὰ κομμάτια ἀπ' τὰ «Intermédies» ποῦ ἐδημοσιεύτηκαν στὰ «Παναθηναῖα» τὸν Ἰούνιο τοῦ 1901

τὸ ἴδιο μᾶς λένε. Στὸ «Ἐπὶντος» βρῆται ὁ τίχης :

Ν' ἀκούει τὸ χεῖρ, ποῦ θὰ κίττι, ἢ κῆνη, Κι' αὐτὸς δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ μεταφρασῆς τοῦ στίχου ἀπ' τῆ «Chryssilla» τοῦ Rognier :

J'écoulerai l'airien pleurer par la fontaine.

Καὶ τέτοιοι στίχοι εἶνε πολλοὶ ρημῆνοι ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Τὸ σπουδαϊότερον ὅμως εἶνε ὅτι κ' οἱ ἴδιος τὸν ποιητῆτων βρισκοῦνται στὸ Rognier. Ἡ «Υπνος» καὶ ὁ «Ἐπὶντος» εἶνε βγαλμένοι ὁλοκληροὶ ἀπ' τὸν Γάλλο ποιητῆ. Καὶ ὅταν στίχοι πολλοὶ καὶ εἰκόνες καὶ ἰδέες καὶ ὑπόθεσις εἶνε παρῆνες ἀπὸ ξένους δὲν ξέροι οἱ μὲν εἶν' ἀπομῆνει στὸν κ. Γρουπάρη τότε μεγάλο, ποῦ νὰ κῆνει τὸ ἔργο του ἄσθι μᾶς προσοχῆς, ποῦ νὰ ξεπερνᾷ τὰ γλωσσικὰ σύντομα καὶ τῆ μεσοτιμῆν φράση. Μάλιστα ἢ πρωτοτυπία στῆ σκέψη καὶ οἱ ἰδέες, ποῦ νὰ κῆνη τις εἶπαν ἄλλοι, εἶνε κίττι πολὺ σπάνιο σῆμα, καὶ αὐτὸ δὲν εἶνε καὶ λόγος ἀρκατὸς νὰ μὴ ζετῆμε ἀπὸ ξένων ποιητῆ νὰ λέει : γνώριμα πράματα με δικα του ὅμως λόγια, με δική του ψυχῆ, καὶ νὰ δείχνει εἰλικρινῆς στὴν ἐργασίᾳ του, ὅταν μάλιστα ὁ ποιητῆς αὐτὸς, εἶνε ὁ κ. Γρουπάρης ποῦ ἔχει ἀληθινὰ τόσα χαρίσματα.

ΠΡΟΚΛΗΣ Δ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
(ἀκούουσι)